

**LITTERAE APOSTOLICAE
MOTU PROPRIO DATAE
«SUMMORUM PONTIFICUM»**

Summorum Pontificum cura ad hoc tempus usque semper fuit, ut Christi Ecclesia Divinae Maiestati cultum dignum offerret, «ad laudem et gloriam nominis Sui» et «ad utilitatem totius Ecclesiae Suae sanctae».

Ab immemorabili tempore sicut etiam in futurum, principium servandum est «iuxta quod unaquaeque Ecclesia particularis concordare debet cum universali Ecclesia non solum quoad fidei doctrinam et signa sacramentalia, sed etiam quoad usus universaliter acceptos ab apostolica et continua traditione, qui servandi sunt non solum ut errores vitentur, verum etiam ad fidei integritatem tradendam, quia Ecclesiae lex orandi eius legi credendi respondet» [*Institutio generalis Missalis Romani*, Editio tertia, 2002, 397].

Inter Pontifices qui talem debitam curam adhibuerunt, nomen excellit sancti Gregorii Magni, qui tam fidem catholicam quam thesauros cultus ac culturae a Romanis in saeculis praecedentibus cumulatam novis Europae populis transmittendos curavit. Sacrae Liturgiae tam Missae Sacrificii quam Officii Divini formam, uti in Urbe celebrabatur, definiri conservarique iussit. Monachos quoque et moniales maxime fovit, qui sub Regula sancti Benedicti militantes, ubique simul cum Evangelii annuntiatione illam quoque saluberrimam Regulae sententiam vita sua illustrarunt, «ut operi Dei nihil praeponatur» (cap. 43). Tali modo sacra liturgia secundum morem Romanum non solum fidem et pietatem sed et culturam multarum gentium fecundavit. Constat utique liturgiam latinam variis suis formis Ecclesiae in omnibus aetatis christianae saeculis permultos Sanctos in vita spirituali stimulasse atque tot populos in religionis virtute roborasse ac eorum pietatem fecundasse.

Ut autem Sacra Liturgia hoc munus efficacius expleret, plures alii Romani Pontifices decursu saeculorum peculiarem sollicitudinem impenderunt, inter quos eminent Sanctus Pius V, qui magno cum studio pastoralis, Concilio Tridentino exhortante, totum Ecclesiae cultum innovavit, librorum liturgicorum emendatorum et «ad normam Patrum instauratorum» editionem curavit eosque Ecclesiae Latinae usui dedit.

Inter Ritus Romani libros liturgicos patet eminere Missale Romanum, quod in Romana urbe succrevit, atque succedentibus saeculis gradatim formas assumpsit, quae cum illa in generationibus recentioribus vigente magnam habent similitudinem.

«Quod idem omnino propositum tempore progrediente Pontifices Romani sunt persecuti, cum novas ad aetates accommodaverunt aut ritus librosque liturgicos determinaverunt, ac deinde cum ineunte hoc nostro saeculo ampliorem iam complexi sunt reintegrationem» [Ioannes Paulus Pp. II, Litt. ap.

**APOSTOLSKO PISMO
MOTU PROPRIJ
«SUMMORUM PONTIFICUM»**

Vrhovni su se svećenici sve do sada sveudilj brinuli da Kristova Crkva iskazuje Božanskome Veličanstvu dostojno bogoslužje, »na hvalu i slavu Njegovoga imena« i »na korist čitave Njegove svete Crkve«.

Od pamtvijeka se obdržavalo načelo koje obvezuje i ubuduće, »prema kojemu se svaka mjesna Crkva mora slagati sa sveopćom Crkvom ne samo u nauku vjere i svetim sakramentima, nego i u načinima postupanja koje je apostolska i kasnija neprekinuta predaja općenito usvojila; njih treba obdržavati ne samo da se izbjegnju zablude, nego i zato da se vjera cjelovito prenosi, budući da pravilo molitve Crkve odgovara njezinu pravilu vjerovanja« [*Opća uredba Rimskoga misala*, treće izdanje, 2002., str. 397].

Među vrhovnim svećenicima koji su se pobrinuli za ovu važnu stvar ističe se ime svetoga Grgura Velikoga, koji se pobrinuo da se novim europskim narodima preda i katolička vjera i blago bogoslužja i kulture koje su Rimljani prikupili u proteklim stoljećima. Zapovjedio je da se odredi i očuva oblik liturgije misne žrtve i božanskoga časoslova kako se slavilo u Rimu. Također je usrdno potaknuo monahe i monahinje koji su, živeći po Pravilu svetoga Benedikta, posvuda naviještali Evanđelje i istodobno vlastitim životom ostvarili onu spasonosnu odredbu toga Pravila, naime, »da ništa ne bude važnije od službe Božje« (43. poglavlje). Tako je sveta liturgija, slavljena na rimski način, učinila plodonosnom ne samo vjeru i pobožnost, nego i kulturu mnogih naroda. Poznato je da je latinska liturgija u svojim različitim oblicima tijekom svih stoljeća kršćanstva jačala mnoštvo svetaca u duhovnome životu te da je osnažila mnoge narode u krijeposti bogoštovlja i obdarila plodovima njihovu pobožnost.

Mnogo je još drugih Rimskih Prvosvećenika tijekom stoljeća poduzelo osobita nastojanja kako bi sveta liturgija učinkovitije ispunjavala tu svrhu. Među njima se ističe sveti Pio V. koji je, slijedeći poticaje Tridentuskoga sabora, s velikom pastirskom brižljivošću obnovio cjelokupno crkveno bogoslužje i naredio popravljenno izdanje liturgijskih knjiga, obnovljeno »prema izvornome pravilu svetih Otaca« te ih predao na uporabu Latinskoj Crkvi.

Među liturgijskim knjigama rimskoga obreda osobito istaknuto mjesto zauzima Rimski misal, koji je izrastao u gradu Rimu te u narednim stoljećima postupno poprimao oblike koji su zadržali veliku sličnost s oblikom kakav se rabio u prijašnjim naraštajima.

»S istom su tom nakanom tijekom vremena Rimski Prvosvećenici prema novonastalim prilikama prilagođavali ili utvrđivali liturgijske obrede i knjige, te su napokon početkom ovoga našeg stoljeća poduzeli zamašniju obnovu« [Ivan Pavao II., Apostolsko pismo

Vicesimus quintus annus (4 Decembris 1988), 3: *AAS* 81 (1989), 899]. Sic vero egerunt Decessores nostri Clemens VIII, Urbanus VIII, sanctus Pius X [*Ibid.*], Benedictus XV, Pius XII et beatus Ioannes XXIII.

Recentioribus autem temporibus, Concilium Vaticanum II desiderium expressit, ut debita observantia et reverentia erga cultum divinum denuo instauraretur ac necessitatibus nostrae aetatis aptaretur. Quo desiderio motus, Decessor noster Summus Pontifex Paulus VI libros liturgicos instauratos et partim innovatos anno 1970 Ecclesiae latinae approbavit; qui ubique terrarum permultas in linguas vulgares conversi, ab Episcopis atque a sacerdotibus et fidelibus libenter recepti sunt. Ioannes Paulus II, tertiam editionem typicam Missalis Romani recognovit. Sic Romani Pontifices operati sunt ut «hoc quasi aedificium liturgicum [...] rursus, dignitate splendidum et concinnitate» appareret [S. Pius Pp. X, Litt. Ap. Motu proprio datae *Abhinc duos annos* (23 Octobris 1913): *AAS* 5 (1913), 449-450; cfr Ioannes Paulus II, Litt. ap. *Vicesimus quintus annus* (4 Decembris 1988), 3: *AAS* 81 (1989), 899].

Aliquibus autem in regionibus haud pauci fideles antecedentibus formis liturgicis, quae eorum culturam et spiritum tam profunde imbuerant, tanto amore et affectu adhaeserunt et adhaerere pergunt, ut Summus Pontifex Ioannes Paulus II, horum fidelium pastoralis cura motus, anno 1984 speciali Indulto «Quattuor abhinc annos», a Congregatione pro Cultu Divino exarato, facultatem concessit utendi Missali Romano a Ioanne XXIII anno 1962 edito; anno autem 1988 Ioannes Paulus II iterum, litteris Apostolicis «Ecclesia Dei» Motu proprio datis, Episcopus exhortatus est ut talem facultatem late et generose in favorem omnium fidelium id petentium adhiberent.

Instantibus precibus horum fidelium iam a Praedecessore Nostro Ioanne Paulo II diu perpensis, auditis etiam a Nobis Patribus Cardinalibus in Concistorio die XXIII mensis martii anni 2006 habito, omnibus mature perpensis, invocato Spiritu Sancto et Dei freti auxilio, praesentibus Litteris Apostolicis DECERNIMUS quae sequuntur:

Art. I. Missale Romanum a Paulo VI promulgatum ordinaria expressio «Legis orandi» Ecclesiae catholicae ritus latini est. Missale autem Romanum a S. Pio V promulgatum et a B. Ioanne XXIII denuo editum habeatur uti extraordinaria expressio eiusdem «Legis orandi» Ecclesiae et ob venerabilem et antiquum eius usum debito gaudeat honore. Hae duae expressiones «legis orandi» Ecclesiae, minime vero inducent in divisionem «legis credendi» Ecclesiae; sunt enim duo usus unici ritus romani.

Proinde Missae Sacrificium, iuxta editionem typicam Missalis Romani a B. Ioanne XXIII anno 1962 promulgatam et numquam abrogatam, uti formam extraordinariam Liturgiae Ecclesiae, celebrare licet.

Vicesimus quintus annus od 4. prosinca 1988., br. 3, u: *Acta Apostolicae Sedis (AAS)* 81 (1989.), str. 899]. Tako su postupili naši prethodnici: Klement VIII., Urban VIII., sveti Pio X. [usp. *isto*], Benedikt XV., Pio XII. i blaženi Ivan XXIII.

U novije je pak vrijeme Drugi vatikanski sabor izrazio želju da se još jednom obnovi dužno poštovanje i pozornost prema svetome bogoštovlju, te da ga se prilagodi potrebama našega vremena. Potaknut ovom željom, naš je prethodnik papa Pavao VI. godine 1970. odobrio za upotrebu Latinske Crkve obnovljene liturgijske knjige, koje sadrže i neke novosti. Te knjige, prevedene diljem svijeta na vrlo mnogo narodnih jezika, rado su prihvatili biskupi, svećenici i vjernici. Ivan Pavao II. odobrio je treće tipsko izdanje Rimskoga misala. Rimski su prvosvećenici postupali na taj način, kako bi se »ova takoreći liturgijska građevina...« iznova pojavila »u sjaju svoga dostojanstva i sklada« [Sv. Pio X., motuproprij *Abhinc duos annos* od 23. listopada 1913., u: *AAS* 5 (1913.), str. 449-450; usp. Ivan Pavao II., Apostolsko pismo *Vicesimus quintus annus* od 4. prosinca 1988., br. 3, u: *AAS* 81 (1989.), str. 899].

Međutim, u nekim je krajevima nemali broj vjernika s tolikom ljubavlju i žarom ostao privržen prijašnjim liturgijskim oblicima koji su vrlo duboko utjecali na njihovu kulturu i duhovnost, da je papa Ivan Pavao II., potaknut pastirskom brižljivošću za te vjernike, 1984. godine posebnim indultom »Quattuor abhinc annos« (»Prije četiri godine«), koji je izradila Kongregacija za bogoštovlje, udijelio dopuštenje za uporabu Rimskoga misala koji je papa Ivan XXIII. objavio 1962. godine; a 1988. godine ponovno je Ivan Pavao II. motuproprijem »Ecclesia Dei« (»Crkva Božja«) potaknuo biskupe da širokogrudno i velikodušno odobre ovu mogućnost svim vjernicima koji to zatraže.

Nakon što je već naš prethodnik Ivan Pavao II. dugo razmatrao ustrajne molbe tih vjernika, te pošto smo saslušali oce kardinale u konzistoriju održanome 23. ožujka godine 2006. i o svemu ozbiljno promislili, zazvavši Duha Svetoga i povjerivši se Božjoj pomoći, ovim Apostolskim pismom ODREĐUJEMO sljedeće:

Čl. I. Rimski Misal koji je Pavao VI. odobrio za uporabu jest redoviti izričaj »pravila molitve« Katoličke Crkve latinskoga obreda. Rimski misal koji je odobrio sveti Pio V. a ponovno izdao blaženi Ivan XXIII. ima se smatrati izvanrednim izričajem toga istog »pravila molitve« Crkve te mu je zbog njegove časne i drevne uporabe potrebno iskazivati dužno poštovanje. Ova dva izričaja »pravila molitve« Crkve nipošto ne će proizročiti podijeljenost u »pravilu vjerovanja« Crkve; radi se, naime, o dva načina slavljenja istoga rimskoga obreda.

Prema tome, dopušteno je, u smislu izvanrednoga oblika crkvene liturgije, slaviti Misnu Žrtvu prema tipskome izdanju Rimskoga misala koji je objavio blaženi Ivan XXIII. godine 1962. i koji nikada nije bio

Conditiones vero a documentis antecedentibus "Quattuor abhinc annos" et "Ecclesia Dei" pro usu huius Missalis statuta, substituuntur ut sequitur:

Art. 2. In Missis sine populo celebratis, quilibet sacerdos catholicus ritus latini, sive saecularis sive religiosus, uti potest aut Missali Romano a beato Papa Ioanne XXIII anno 1962 edito, aut Missali Romano a Summo Pontifice Paulo VI anno 1970 promulgato, et quidem qualibet die, excepto Triduo Sacro. Ad talem celebrationem secundum unum alterumve Missale, sacerdos nulla eget licentia, nec Sedis Apostolicae nec Ordinarii sui.

Art. 3. Si communitates Institutorum vitae consecratae atque Societatum vitae apostolicae iuris sive pontificii sive dioecesani quae in celebratione conventuali seu "communitatis" in oratoriis propriis celebrationem sanctae Missae iuxta editionem Missalis Romani anno 1962 promulgatam habere cupiunt, id eis licet. Si singula communitas aut totum Institutum vel Societas tales celebrationes saepe vel plerumque vel permanenter perficere vult, res a Superioribus maioribus ad normam iuris et secundum leges et statuta particularia decernatur.

Art. 4. Ad celebrationes sanctae Missae de quibus supra in art. 2 admitti possunt, servatis de iure servandis, etiam christifideles qui sua sponte id petunt.

Art. 5. § 1. In paroeciis, ubi coetus fidelium traditioni liturgicae antecedenti adhaerentium continenter existit, parochus eorum petitiones ad celebrandam sanctam Missam iuxta ritum Missalis Romani anno 1962 editi, libenter suscipiat. Ipse videat ut harmonice concordetur bonum horum fidelium cum ordinaria paroeciae pastoralis cura, sub Episcopi regimine ad normam canonis 392, discordiam vitando et totius Ecclesiae unitatem fovendo.

§ 2. Celebratio secundum Missale B. Ioannis XXIII locum habere potest diebus ferialibus; dominicis autem et festis una etiam celebratio huiusmodi fieri potest.

§ 3. Fidelibus seu sacerdotibus id petentibus, parochus celebrationes, hac in forma extraordinaria, permittat etiam in adiunctis peculiaribus, uti sunt matrimonia, exsequiae aut celebrationes occasionales, verbi gratia peregrinationes.

§ 4. Sacerdotes Missali B. Ioannis XXIII utentes, idonei esse debent ac iure non impediti.

§ 5. In ecclesiis, quae non sunt nec paroeciales nec conventuales, Rectoris ecclesiae est concedere licentiam de qua supra.

Art. 6. In Missis iuxta Missale B. Ioannis XXIII celebratis cum populo, Lectiones proclamari possunt etiam lingua vernacula, utendo editionibus ab Apostolica Sede recognitis.

Art. 7. Ubi aliquis coetus fidelium laicorum, de quo in art. 5 § 1 petita a paroco non obtinuerit, de re certiore faciat Episcopum dioecesanum. Episcopus

ukinut. Uvjeti za upotrebu ovoga Misala, propisani prethodnim dokumentima »Quattuor abhinc annos« i »Ecclesia Dei«, mijenjaju se na sljedeći način:

Čl. 2. U Misama koje se slave bez prisustva naroda, svaki katolički svećenik latinskoga obreda, biskupijski ili redovnički, može se služiti ili Rimskim misalom koji je izdao blaženi papa Ivan XXIII. godine 1962. ili Rimskim misalom koji je objavio papa Pavao VI. godine 1970., i to bilo koji dan, izuzevši Vazmeno trodnevlje. Za to slavljenje prema jednome ili drugome Misalu svećeniku nije potrebno nikakvo dopuštenje, niti od Apostolske Stolice, niti od vlastitoga Ordinarija.

Čl. 3. Ukoliko zajednice Ustanova posvećenoga života i Družbi apostolskoga života, bilo papinskoga bilo biskupijskoga prava, u konventualnim odnosno »zajedničkim« slavljima unutar vlastitih crkvi žele slaviti svetu Misu prema izdanju Rimskoga misala iz godine 1962., to im je dopušteno. Ako pojedina zajednica, ili cijela Ustanova odnosno Družba želi često, ili redovito, ili trajno održavati takva slavlja, neka o tome odluče viši poglavari u skladu s crkvenim pravom te prema vlastitim zakonima i odredbama.

Čl. 4. Na slavlja svete Mise o kojima se govori u čl. 2, mogu se pripustiti, održavajući pravne odredbe, također vjernici koji to sami zatraže.

Čl. 5. § 1. U župama u kojima je trajno prisutna skupina vjernika privrženih ranijoj liturgijskoj tradiciji, neka župnik rado iziđe ususret njihovoj molbi za slavljenjem svete Mise prema obredu Rimskoga misala objavljenoga 1962. godine. Neke se župnik pobrine da se duhovna dobrobit ovih vjernika skladno uklopi u redovno župno dušobrižništvo pod biskupovom upravom u skladu s propisom kanona 392, uz izbjegavanje nesloge i promicanje jedinstva cijele Crkve.

§ 2. Slavljenje svete Mise prema Misalu blaženoga Ivana XXIII. može se održavati običnim danima u tjednu; a nedjeljom i blagdanom se također može održati jedno takvo slavlje.

§ 3. Vjernicima i svećenicima koji to zatraže, neka župnik dopusti slavljenje u ovome izvanrednom obliku također u posebnim prilikama, kao što su ženidbe, sprovodi ili prigodna slavlja, na primjer hodočašća.

§ 4. Svećenici koji se služe Misalom blaženoga Ivana XXIII. moraju biti prikladni i ne smiju imati pravnu zaprjeku.

§ 5. U crkvama koje nisu niti župne niti samostanske, davanje dopuštenja za navedene slučajeve spada na rektora crkve.

Čl. 6. U Misama koje se slave po Misalu blaženoga Ivana XXIII. uz prisustvo naroda, misna se čitanja mogu naviještati i na narodnome jeziku, služeći se izdanjima odobrenima od Apostolske Stolice.

Čl. 7. Ako neka skupina vjernika-laika, o kojoj se govori u čl. 5 § 1, ne može dobiti ono što moli od župnika, neka o tome izvjesti dijecezanskoga biskupa.

enixe rogatur ut eorum optatum exaudiat. Si ille ad huiusmodi celebrationem providere non potest res ad Pontificiam Commissionem "Ecclesia Dei" referatur.

Art. 8. Episcopus, qui vult providere huiusmodi petitionibus christifidelium laicorum, sed ob varias causas impeditur, rem Pontificiae Commissioni "Ecclesia Dei" committere potest, quae ei consilium et auxilium dabit.

Art. 9, § 1. Parochus item, omnibus bene perpensis, licentiam concedere potest utendi rituali antiquiore in administrandis sacramentis Baptismatis, Matrimonii, Poenitentiae et Unctionis Infirmorum, bono animarum id suadente.

§ 2. Ordinariis autem facultas conceditur celebrandi Confirmationis sacramentum utendo Pontificali Romano antiquo, bono animarum id suadente.

§ 3. Fas est clericis in sacris constitutis uti etiam Breviario Romano a B. Ioanne XXIII anno 1962 promulgato.

Art. 10. Fas est Ordinario loci, si opportunum iudicaverit, paroeciam personalem ad normam canonis 518 pro celebrationibus iuxta formam antiquiorem ritus romani erigere aut rectorem vel cappellanum nominare, servatis de iure servandis.

Art. 11. Pontificia Commissio "Ecclesia Dei" a Ioanne Paulo II anno 1988 erecta [Cfr. Ioannes Paulus Pp. II, Litt. ap. Motu proprio datae *Ecclesia Dei* (2 iulii 1988), 6: *AAS* 80 (1988), 1498], munus suum adimplere pergit.

Quae Commissio formam, officia et normas agendi habeat, quae Romanus Pontifex ipsi attribuerit voluerit.

Art. 12. Eadem Commissio, ultra facultates quibus iam gaudet, auctoritatem Sanctae Sedis exercebit, vigilando de observantia et applicatione harum dispositionum.

Quaecumque vero a Nobis hisce Litteris Apostolicis Motu proprio datis decreta sunt, ea omnia firma ac rata esse et a die decima quarta Septembris huius anni, in festo Exaltationis Sanctae Crucis, servari iubemus, contrariis quibuslibet rebus non obstantibus.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, die septima mensis Iulii, anno Domini MMVII, Pontificatus Nostri tertio.

BENEDICTUS PP. XVI

Biskupa se usrdno moli da izide ususret njihovoj želji. Ukoliko se on ne može pobrinuti za takvo slavljenje, neka se slučaj izloži Papinskome povjerenstvu »Ecclesia Dei«.

Čl. 8. Biskup koji želi udovoljiti ovakvim molbama vjernika-laika, ali to mu zbog različitih razloga nije moguće, može o toj stvari izvijestiti Papinsko povjerenstvo »Ecclesia Dei«, koje će mu dati savjet i pomoć.

Čl. 9. § 1. Isto tako, župnik može nakon zreloga promišljanja udijeliti dopuštenje za upotrebu starijega obrednika za podjeljivanje sakramenata krštenja, ženidbe, pokore i bolesničkoga pomazanja, ako to preporučuje dobro duša.

§ 2. Ordinarijima se odobrava mogućnost slavljenja sakramenta svete Potvrde prema starome Rimskom pontifikalu, ako to preporučuje dobro duša.

§ 3. Dopušteno je zaređenim klericima služiti se također Rimskim brevijarom koji je blaženi Ivan XXIII objavio 1962. godine.

Čl. 10. Mjesnome je ordinariju dopušteno, ukoliko to smatra uputnim, uspostaviti personalnu župu prema odredbi kanona 518 za slavlja prema starijemu obliku rimskoga obreda, ili imenovati rektora odnosno kapelana, obdržavajući pravne propise.

Čl. 11. Papinsko povjerenstvo »Ecclesia Dei«, koje je ustanovio Ivan Pavao II. godine 1988. [usp. Ivan Pavao II., motuproprij *Ecclesia Dei* od 2. srpnja 1988., br. 6, u: *AAS* 80 (1988.), str. 1498], nastavlja vršiti svoju službu.

Ovo će Povjerenstvo imati oblik, dužnosti i pravila djelovanja koja mu dodijeli Rimski Prvosvećenik.

Čl. 12. Ovo će isto Povjerenstvo, pored ovlasti koje već posjeduje, izvršavati vlast Svete Stolice bdijući nad obdržavanjem i primjenom ovih odredaba.

Sve što smo odlučili ovim Motuproprijem, određujemo pravovaljanim i obvezatnim, te se ima obdržavati od dana 14. rujna ove godine, to jest od svetkovine Uzvišenja Svetoga Križa, ukidajući sve protivne odredbe.

Dano u Rimu, kod Svetoga Petra, dana 7. srpnja ljeta Gospodnjega 2007., treće godine našega pontifikata.

PAPA BENEDIKT XVI.

